

Miljödepartementet

Miljösanktionsavgift för överträdelse av förbud mot användning av växtskyddsmedel på vissa platser samt krav på tillstånd vid användning av växtskyddsmedel i handelsträdgårdar

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att en miljösanktionsavgift ska införas för överträdelse av förbud mot användning av växtskyddsmedel. Det föreslås även att ett förbud återinförs, så att det krävs kommunalt tillstånd för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde. En övergångsbestämmelse till förordningen (2021:229) om ändring i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel ska förtydligas.

1. Författningsförslag

1.1 Förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljö-sanktionsavgifter

Regeringen föreskriver att det i förordningen (2012:259) om miljö-sanktionsavgifter ska införas en ny paragraf, 8 kap. 9 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

9 a §

För en överträdelse av 2 kap. 37 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel genom att använda ett växtskyddsmedel i strid med ett användningsförbud ska en miljö-sanktionsavgift betalas

- 1. med 20 000 kronor, om överträdelsen har skett i en yrkesmässig verksamhet, och*
- 2. med 5 000 kronor i andra fall än de som avses i 1.*

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2022.

1.2 Förordning om ändring i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

dels att 2 kap. 40 § ska ha följande lydelse,

dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till förordningen (2021:229) om ändring i den förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

40 §¹

Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel

1. inom idrotts- och fritidsanläggningar,
2. vid planerings- och anläggningsarbeten,
3. på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och
4. på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.

2. Tillstånd *enligt 2 kap. 40 §* att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel som har beslutats enligt äldre föreskrifter gäller fortfarande, dock som längst till och med 31 december 2022.

1. i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänbeten har tillträde,

- 2. inom idrotts- och fritidsanläggningar,*
- 3. vid planerings- och anläggningsarbeten,*
- 4. på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och*
- 5. på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.*

2. Tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel som har beslutats enligt *2 kap. 40 §* i den äldre lydelsen gäller fortfarande. *Tillstånd som har beslutats enligt 2 kap. 40 § punkterna 1–4 i* gäller dock som längst till och med 31 december 2022.

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2022.

¹ Senaste lydelse 2021:229 (träder i kraft den 1 oktober 2021).

2. Rättsligt stöd för att meddela de föreslagna bestämmelserna

Stödet för den föreslagna miljöstraffsavgiften finns i 30 kap. 1 § miljöbalken. Stödet för det föreslagna kravet på kommunalt tillstånd vid yrkesmässig användning i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde finns i 14 kap. 8 § miljöbalken.

3. Bakgrund

Från och med den 1 oktober i år gäller enligt 2 kap. 37 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel (se SFS 2021:229) förbud mot användning av växtskyddsmedel

- på ängs- eller betesmark som inte är lämplig att plöja men som kan användas till slätter eller bete,
- på skolgårdar eller gårdar till förskolor eller på lekplatser som allmänheten har tillträde till,
- i parker eller trädgårdar eller andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till,
- inom koloniträdgårdsområden eller i växthus som inte används yrkesmässigt,
- på tomtmark för bostadshus eller på krukväxter i hemträdgårdsmiljö, eller
- på växter inomhus utom i produktionslokaler, lagerlokaler och liknande lokaler.

I och med de nya förbuden togs möjligheten i 2 kap. 40 § att få kommunalt tillstånd för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel på tomtmark för flerfamiljshus, på gårdar till skolor och förskolor, på lekplatser som allmänheten har tillträde till, och i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde bort.

Bestämmelserna bidrar till genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel (direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel). Artikel 12 i direktivet syftar till att skydda allmänheten från riskerna förknippade med exponering av kemiska växtskyddsmedel. Bestämmelsen innebär att medlemsstaten åläggs att minimera eller förbjuda användningen av växtskyddsmedel bland annat inom områden som används

av allmänheten eller av sårbara grupper. Exempelvis gäller detta allmänna platser såsom parker, skolgårdar och lekplatser för barn.

Medlemsstaten ska även, enligt artikel 17, fastställa sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med direktivet, och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Påföljderna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Promemorian *Förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden* remitterades av Miljödepartementet i april 2020 (M2020/00660).

Förslaget om förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden anmäldes den 2 november 2020 till Europeiska kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet). Den frysningsperiod som gäller innan förslag som anmälts enligt denna procedur kan beslutas löpte ut den 3 februari 2021, och med några mindre modifieringar beslutades förordningen om ändring i förordningen om bekämpningsmedel av regeringen den 24 mars i år. Bestämmelserna trädde i kraft den 1 oktober i år.

Bakgrunden till förbudet är dels miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, dels ett uppdrag till Kemikalieinspektionen att ta fram och genomföra en handlingsplan för en giftfri vardag (M2015/00375), dels Kemikalieinspektionens analys av behovet av och möjligheten att begränsa icke yrkesmässig användning av kemiska växtskyddsmedel.

Den tidigare remitterade promemorian finns att läsa på regeringens webbplats. I promemorian redogörs utförligt för bakgrunden till förslagen och nuvarande reglering på växtskyddsmedelsområdet.

Förslaget i denna promemoria är en justering av bestämmelserna om förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden. Förslaget omfattar även en miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden.

4. Nuvarande reglering

4.1 EU:s växtskyddsmedelsförordning

Utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG (EU:s växtskyddsmedelsförordning). Syftet med reglerna i förordningen är att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa och miljön, förbättra jordbruksproduktionen samt, genom harmoniserade regler på EU-nivå, den inre marknaden funktionssätt.

Förordningen innebär att verksamma ämnen i växtskyddsmedel utvärderas och bedöms centralt inom EU. Godkännande av de växtskyddsmedel som innehåller de verksamma ämnena (så kallade produktgodkännanden) sker på medlemsstatsnivå och ett växtskyddsmedel måste vara produktgodkänt för att få släppas ut på marknaden och användas i en medlemsstat. I godkännandet ska det anges på vilka växter eller växtprodukter och inom vilka områden, exempelvis på jordbruksmark, som växtskyddsmedlet får användas, samt i vilket syfte. Produktgodkännandet innehåller också villkor för användningen, till exempel om maximal dos som får användas per hektar, om vilka tidsintervall som krävs mellan behandlingar och om tillåten appliceringsmetod. I Sverige är det Kemikalieinspektionen som prövar ansökningar om produktgodkännande av växtskyddsmedel.

4.2 Direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel

Utrymmet för en begränsning på medlemsstatsnivå av användning av godkända produkter framgår i direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel, som har införlivats i svensk rätt i 14 kap. miljöbalken och förordningen om bekämpningsmedel. Direktivet syftar till att minska de risker och konsekvenser som användningen av bekämpningsmedel innebär för människors hälsa och miljön. För att uppnå detta syfte ska medlemsstaten enligt direktivet vidta alla nödvändiga åtgärder för att främja ett växtskydd med låg insats av bekämpningsmedel och så långt det är möjligt ge företräde till icke-kemiska metoder. Bestämmelserna i direktivet utgör minimiregler, vilket ger medlemsstaterna möjlighet att ställa hårdare krav för att uppnå dess syfte. Medlemsstaterna åläggs i artikel 12 i direktivet att minimera eller förbjuda användningen av växtskyddsmedel bland annat inom områden som används av allmänheten eller av sårbara grupper,

exempelvis allmänna platser såsom i parker, på skolgårdar och på lekplatser för barn.

Direktivet ålägger även medlemsstaterna att ta fram en nationell handlingsplan för en hållbar användning av växtskyddsmedel (artikel 4). Riskerna med och konsekvenserna av användningen av bekämpningsmedel för människors hälsa och miljön ska minska. Utveckling och införande av integrerat växtskydd, dvs. åtgärder som bygger på noga övervägande av alla tillgängliga växtskyddsmetoder, samt alternativa metoder och tekniker ska uppmuntras för att minska beroendet av bekämpningsmedel. Medlemsstaten ska i sin handlingsplan fastställa kvantitativa mål, riktmärken, åtgärder och tidtabeller för detta. Regeringen beslutade 2019 om en reviderad svensk handlingsplan, Sveriges nationella handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2019–2022, N2019/01607. Det övergripande målet i planen är att åstadkomma en minskande risktrend. Planen omfattar sex mål, bland annat att riskerna för miljö och hälsa ska minska.

4.3 Nationella bestämmelser

4.3.1 Indelning i behörighetsklasser

I Sverige delas växtskyddsmedel in i behörighetsklasserna 1, 2 och 3. Dessa specificeras i 2 kap. 8 § förordningen om bekämpningsmedel. De olika behörighetsklasserna ställer olika krav på kunskap för den som ska använda medlen, beroende på medlens farlighet och hur de är avsedda att användas. Det är endast växtskyddsmedel som hänförs till klass 3 som är godkända för icke yrkesmässig användning.

4.3.2 Utbildning och användningstillstånd

Enligt 2 kap. 11 § förordningen om bekämpningsmedel, som genomför artikel 5 i direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel, ska användare av växtskyddsmedel erbjudas utbildning som ger tillräcklig kunskap om de ämnesområden som anges i bilaga I till direktivet. För användning av växtskyddsmedel i klass 1 och 2 krävs enligt 2 kap. 18 och 19 §§ användningstillstånd, vilket enligt 2 kap. 21 § får ges endast till den som har ett utbildningsbevis.

4.3.3 Kommunalt tillstånd för yrkesmässig användning

Enligt 2 kap. 40 § förordningen om bekämpningsmedel är det förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda

växtskyddsmedel på vissa platser. Från och med den 1 oktober 2021 gäller detta inom idrotts- och fritidsanläggningar, vid planerings- och anläggningsarbeten, på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.

4.4 Straffbestämmelser och miljöstraffavgifter

Den som bryter mot ett förbud eller en föreskrift om en skyddsåtgärd, ett produktval eller ett annat försiktighetsmått som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. miljöbalken döms enligt 29 kap. 3 § andra stycket 2 samma balk till böter eller fängelse i högst två år. I de fall gärningen kan föranleda miljöstraffavgift och inte kan antas leda till annan påföljd än böter får dock enligt 29 kap. 11 § fjärde stycket åtal väckas av åklagare bara om det är påkallat från allmän synpunkt. Miljöstraffavgift behöver enligt 30 kap. 2 § andra stycket 4 inte tas ut om det vore oskäligt med hänsyn till att överträdelsen har föranlett straff enligt bestämmelserna i 29 kap.

I förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter finns ett antal bestämmelser om miljöstraffavgifter för överträdelser av bestämmelser i förordningen om bekämpningsmedel. De överträdelser som är belagda med miljöstraffavgift är bland andra att använda ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 1 eller 2 utan ett sådant användningstillstånd som omfattar den användning som medlet är godkänt för (8 kap. 6 respektive 8 §) och att använda ett växtskyddsmedel utan tillstånd av den kommunala nämnden (8 kap. 10 §).

5. Ny miljöstraffavgift

Förslag: En miljöstraffavgift ska införas för överträdelse av förbud mot användning av växtskyddsmedel. Avgiften ska vara 20 000 kronor om överträdelsen har skett i en yrkesmässig verksamhet, och 5 000 kronor i andra fall.

Skälen för förslaget: Från och med den 1 oktober 2021 gäller enligt 2 kap. 37 § förordningen om ändring i förordningen om bekämpningsmedel förbud mot användning av växtskyddsmedel på vissa platser. Medlemsstaten ska fastställa sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med direktivet om en hållbar användning av bekämpningsmedel, och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Detta framgår av artikel 17 i direktivet. Påföljderna ska vara

effektiva, proportionerliga och avskräckande. Mot bakgrund av detta och för att förbudet ska få avsedd effekt bör tillsynsmyndigheterna ha möjlighet att ingripa mot en överträdelse av det med en miljöstraffavgift.

När det gäller jämförbara bestämmelser i förordningen om bekämpningsmedel kan tillsynsmyndigheten ingripa mot överträdelser med miljöstraffavgifter. Därmed bör tillsynsmyndigheten även när det gäller de nya användningsförbuden kunna ingripa mot överträdelser med straffavgifter.

När storleken på en miljöstraffavgift bestäms ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser (30 kap. 1 § andra stycket miljöbalken). Som jämförelse gäller enligt 8 kap. 6 respektive 8 § förordningen om miljöstraffavgifter en avgift på 10 000 kronor för användning utan användningstillstånd av ett växtskyddsmedel i behörighetsklass 1, och 5 000 kronor för användning utan tillstånd av ett medel i klass 2. Den nu aktuella bestämmelsen avser ett användningsförbud som har tillkommit för att skydda framförallt barn och sårbara grupper från farliga kemikalier. En överträdelse av det förbudet bör vara kännbar, särskilt om den sker i en yrkesmässig verksamhet. För yrkesmässiga användare bör en överträdelse vara särskilt kännbar och bestämmas till 20 000 kronor. Avgiften för den som inte är en yrkesmässig användare bör vara 5 000 kronor.

6. Återinförande av ett krav på kommunalt tillstånd

Förslag: Ett förbud mot att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde ska återinföras.

Skälen för förslaget: En handelsträdgård är ett företag som yrkesmässigt bedriver odling eller försäljning av köksväxter, frukter, bär, prydnadsväxter och plantskoleväxter. I handelsträdgårdar kan användning av växtskyddsmedel vara motiverat och behöva tillåtas.

Till och med den 30 september i år är det enligt 2 kap. 40 § förordningen om bekämpningsmedel förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i alla parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde. Enligt de ändringar i 2 kap. 37 § förordningen om bekämpningsmedel som träder i kraft den 1 oktober får växtskyddsmedel i stället inte användas alls i parker eller trädgårdar eller andra områden som i

första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till, såvida inget annat meddelats genom föreskrifter på myndighetsnivå. En förbisedd effekt av att kravet på tillstånd för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde har upphört att gälla är att det inte längre kommer att krävas tillstånd för användning av växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar *dit allmänheten har tillträde*, samtidigt som verksamheten inte heller omfattas av förbud. Detta beror på att det nya förbudet endast gäller för parker, trädgårdar och andra områden som *i första hand* är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till.

Eftersom denna konsekvens av de ändrade bestämmelserna strider mot bestämmelsernas syfte bör 2 kap. 40 § ändras, på så sätt att det återigen blir förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde.

7. Förtydligad övergångsbestämmelse

Förslag: En övergångsbestämmelse om tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel som har beslutats enligt äldre föreskrifter ska ange att den avser de punkter i bestämmelsen om sådana tillståndskrav som upphör.

Skälen för förslaget: Enligt punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till förordningen (2021:229) om ändring i förordningen om bekämpningsmedel ska tillstånd enligt 2 kap. 40 § att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel som har beslutats enligt äldre föreskrifter fortfarande gälla, dock som längst till och med 31 december 2022. Övergångsbestämmelsen är avsedd att gälla tillstånd som beslutats enligt de punkter i 2 kap. 40 § som från och med 1 oktober har upphört. Övergångsbestämmelsen kan dock tolkas som att den gäller alla tillstånd som beslutats enligt bestämmelsen, vilket skulle innebära att tillstånd som meddelats enligt de punkter 2 kap. 40 § som finns kvar också skulle upphöra att gälla den 31 december 2022. Övergångsbestämmelsen bör därför ändras, så att det framgår att den gäller 2 kap. 40 § 1–4 i de äldre föreskrifterna.

8. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Bestämmelserna ska träda i kraft den 1 maj 2022.

Bedömning: Övergångsbestämmelser är inte nödvändiga.

Skälen för förslaget och bedömningen: De föreslagna bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt. Beträffande ändringen av 2 kap. 40 § krävs en anmälan till kommissionen enligt anmälningsdirektivet. En sådan anmälan innebär en frysningsperiod för förslaget med i vart fall tre månader. Samtliga ändringar bör träda i kraft den 1 maj 2022.

Övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga.

9. Konsekvenser

Miljösanktionsavgiften för överträdelse av förbud mot användning av växtskyddsmedel berör såväl yrkesmässiga som icke yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel.

Kravet på kommunalt tillstånd vid yrkesmässig användning i handels- trädgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde berör yrkesmässiga användare och näringsidkare som säljer växtskyddsmedel eller erbjuder tjänster inom trädgårdsområdet. Berörda myndigheter är kommunerna och i marginell mån mark- och miljödomstolarna.

9.1 Effekterna om regleringen inte kommer till stånd

Om en överträdelse av de nya förbuden mot användning av växtskyddsmedel på vissa platser inte beläggs med miljösanktionsavgift riskerar den som bryter mot förbudet i stället att dömas till böter (se avsnitt 4.4), vilket kan uppfattas som oproportionerligt i relation till de miljösanktionsavgifter som gäller för överträdelser av jämförbara bestämmelser (se avsnitt 5). I andra fall riskerar förbudet att inte få avsedd effekt.

Om kravet på kommunalt tillstånd för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde inte återinförs riskerar den yrkesmässiga användningen på sådana platser att bli mer omfattande än i dag, vilket kan leda till ökade risker för människors hälsa och för miljön.

Om övergångsbestämmelsen till förordningen (2021:229) om ändring i förordningen om bekämpningsmedel inte ändras riskerar tolkningen felaktigt bli att befintliga tillstånd för yrkesmässig användning som meddelats enligt 2 kap. 40 § 5–8 i de äldre föreskrifterna upphör att gälla.

9.2 Konsekvenser för enskilda

Överträdelse av användningsförbudet kan för enskilda användare av växtskyddsmedel innebära konsekvenser i form av att de ska betala en miljösanktionsavgift. Detta innebär för den enskilde även att åtal för en överträdelse som inte kan antas leda till annan påföljd än böter får väckas av åklagare bara om det är påkallat från allmän synpunkt.

9.3 Konsekvenser för människors hälsa

Den föreslagna bestämmelsen om miljösanktionsavgift innebär sannolikt att de föreskrifter omanvändningsförbud som sanktionsavgiften avser följs i större utsträckning, vilket gynnar det allmänna intresset av hälsoskydd. De minskade riskerna för hälsa utgör en nytta, både för användaren och för den som vistas i eller i närheten av det behandlade området.

Förbudet mot att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde bedöms innebära att färre medel kommer att användas på sådana platser än om bestämmelsen inte återinförs. Även detta gynnar det allmänna intresset av hälsoskydd.

9.4 Konsekvenser för miljön

Tack vare att den föreslagna miljösanktionsavgiften sannolikt leder till att de användningsförbud som avgiften avser följs i större utsträckning, leder den till ett stärkt skydd för miljön, främst för yt- och grundvatten, fåglar, däggdjur och pollinerande insekter.

Förbudet mot att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde bedöms innebära att färre medel kommer att användas på sådana platser än om bestämmelsen inte återinförs. Detta kan antas leda till ett stärkt skydd mot förorening av yt- och grundvatten och ett stärkt skydd av fåglar, däggdjur och pollinerande insekter.

9.5 Konsekvenser för näringsidkare

För näringsidkare som använder växtskyddsmedel kan överträdelse av användningsförbudet innebära konsekvenser i form av den högre miljöstraffsavgift som föreslås vid yrkesmässig användning.

Till och med den 30 september i år var det enligt 2 kap. 40 § 4 förordningen om bekämpningsmedel förbjudet att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde. Det föreslagna förbudet mot att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde innebär därmed i praktiken ingen skillnad gentemot det läge som gällt för näringsidkare från tillkomsten av förordningen om bekämpningsmedel och till och med den 30 september 2021.

9.6 Konsekvenser för berörda myndigheter

Den föreslagna bestämmelsen om miljöstraffsavgift kan innebära konsekvenser för mark- och miljödomstolarna i form av viss ökad ärendetillströmning. Denna konsekvens bedöms dock vara marginell och rymmas inom befintliga ramar.

De myndigheter som är berörda när det gäller förbudet mot att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde är de kommunala nämnder som tillstånden söks hos. Även tillsynen över användning av bekämpningsmedel utövas av kommunerna. Eftersom det till och med den 30 september 2021 var förbjudet enligt 2 kap. 40 § 4 förordningen om bekämpningsmedel att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde bör det aktuella förslaget i praktiken inte innebära annat än marginella konsekvenser för kommunerna. Kommunfullmäktige får enligt 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken meddela föreskrifter om avgifter för kommunens kostnader för prövning och tillsyn enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom balkens tillämpningsområde. Förslaget har ingen påverkan på den kommunala självstyrelsen.

9.7 Statsfinansiella konsekvenser

Förslagen bedöms inte medföra några statsfinansiella konsekvenser.

9.8 Överensstämmelse med bestämmelserna om egendomsskydd och näringsfrihet

Det föreslagna kravet på kommunalt tillstånd vid yrkesmässig användning av växtskyddsmedel inom i handelsträdgårdar och andra kommersiella trädgårdar dit allmänheten har tillträde kan få konsekvenser jämfört med den lättnad som det sedan den 1 oktober i år borttagna kravet innebär för de berörda näringsidkarna. Förslaget kan därför väcka frågor i förhållande till rätten till skydd för egendom och friheten att bedriva näring. I den mån det föreslagna kravet på kommunalt tillstånd innebär en inskränkning i näringsfriheten enligt regeringsformen motiveras det av angelägna allmänna intressen, nämligen skyddet för människors hälsa och miljön.

Av betydelse för bedömningen av detta är att det till och med 30 september 2021 enligt 2 kap. 40 § 4 förordningen om bekämpningsmedel varit förbjudet att utan kommunalt tillstånd yrkesmässigt använda växtskyddsmedel i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde, och att det aktuella förslaget därmed i praktiken innebär en återgång till vad som gällt sedan tillkomsten av förordningen om bekämpningsmedel.

Sammantaget bedöms förslaget vara proportionerligt och förenligt med den rätt till näringsfrihet och till egendom som följer av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

9.9 Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Anmälningssproceduren enligt direktiv (EU) 2015/1535 (anmälningdirektivet) syftar till att förhindra otillåtna handelshinder på EU:s inre marknad. Proceduren innebär att medlemsländer som planerar att besluta om nationella tekniska regler för en produkt eller onlinetjänst måste anmäla ett utkast av reglerna till EU-kommissionen. Det förslag om förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden som remitterades av Miljödepartementet i april 2020 (M2020/00660) anmäldes till kommissionen i enlighet med anmälningdirektivet. Eftersom de ändringarna har trätt i kraft innebär den föreslagna ändringen av 2 kap. 40 § förordningen om bekämpningsmedel ett nytt krav, som därmed måste anmälas i enlighet med anmälningdirektivet.

9.10 Förslagets inverkan på den fria rörligheten

Bestämmelserna i EU:s växtskyddsmedelsförordning innebär att ett växtskyddsmedel måste vara produktgodkänt i den medlemsstat där medlet ska släppas ut på marknaden och användas. Förslagen påverkar inte bestämmelserna om produktgodkännande. Ömsesidiga erkännanden av produktgodkännanden och befintliga godkännanden påverkas inte eftersom det är fråga om ändrade normer för användning specifikt i Sverige.